

Volente Archiebatro Maximo

76.50

17

**POSITIONUM
MEDICARUM
PENTAS.**

Quam
**Consensu & Autoritate Gra-
tiosissimi Medicorum Collegii,**

PRÆSIDE
**VALENTINO ANDREA MÖLLEN-
BROCCIO ERFFURTENSI ME-
DICINÆ DOCTORE,**

Publica disquisitioni subjicit
**FRIDERICUS HOFFMANNUS
HAL-SAXO PHILIATER.**

Ad diem 24. Octobr.
Horis matutinis & loco consueto.

F E N Æ
Imprimebat **CHRISTIANUS LAURENTIUS
KEMPFIIUS.**
ANNO
M. DC. L.

Positiones quasdam Medicas ad disputandum tradimus non ostentationis sed exercitationis, non aliqualis autoritatis acquirendæ sed veritatis inquirendæ gratiâ. Diu enim dubitavimus de hisce, quas posuimus, rebus. Dubia itaq; breviter adduximus, mentemque nostram, quâ fieri potuit, perspicuitate, explicuimus. Philiatorum de his judicia expectaturi. Sit autem Positionum Medicarum.

Gonorrhæa causa non semper semen est.

Gonorrhæa in genere significat omne seminis p. n. profluvium, quocunque etiam modo fiat, cujus quædam sunt differentia, Alia enim fit sine penis tensione, quæ simplex est & propriè sic dicta; alia cum penis tensione, quæ impropiè ita vocatur. Gonorrhæam propriè sic dictam definiunt, quod sit seminis nimia & invita, sui ipsius & partium spermaticarum vitio profuso. Statuunt itaque ejus causam seminis profusionem. Semen autem per continuum talem fluxum semper excerni impossibile esse sequentia evincunt. 1. materia quantitas, nam id quod excernitur aliquor libras excedere experientia docet, aut tantum seminis profluere posse, nemo sanus statuet. 2. materia qualitas, odorem enim & colorem seminis non semper refert, sed odorem de se spirat.

A a

gra

1101

roris & Rigoris rem moleſtam, ſive frigida ea ſit, ſive calida, ut id ex *Galeno d. ſympt. cauſ. c. 5.* videre licet. Eaſque eſt vel externa, vel interna. Interna cauſa ſunt humores acres & mordaces externas partes ſubito vellicantes. Externa poteſt eſſe quæcunq; foris incidit & humores iſtos acres & mordaces agit. Sunt qui putant, fieri rigorem & horrorem ob inæqualem caloris naturalis motum, curſum recurſumq;, & ejuſcum re moleſtâ pugnam. Verum iſtæ opinioniones non uſque adeo probabiles videntur, Primam quod attinet: I. falſum eſt. Humores acres & mordaces utpote calidos, rigorem excitare: ſequeretur enim, 1. Calidum per ſe frigidum affectum procreare poſſe. 2. in continua tertianâ, ictero, & ſcabiè itidem rigorem fieri. 3. vehementem dolorem rigoris comitem individuum eſſe; quod tamen experientiæ hædquaquam reſpondet. Et licet dolor quidam in rigore interdum adſit, iſ tamen non ita lancinans eſt & acris ſed gravativuſ & obtuſuſ. II. Falſum quoque eſt: Refrigerationem propterea fieri, quod calor & ſpirituſ, dum facultas ad expellendam materiam moleſtam inſurgit, ad interiora recedat. Notum quippe eſt, Naturam, quando aliquid noxiuſ expellere nititur, calorem & ſpirituſ, utpote quorum ope ad id patrandum indiget, ſemper ad ſe trahere, inprimis ſi fiat iſta refrigeratio (ut ipſi volunt) cum dolore. Ubi enim dolor, ibi attractio ſanguiniſ & ſpirituſ, ubi ſanguis & ſpirituſ, ibi calor, unde ergo refrigeratio? Alteram quod concernit ſententiã, nemò facile huic ſuſcribet, ſi enim ob inæqualem caloris motum curſum recurſumq; fieret rigor, ſequeretur in ipſo caloreſ modò ad eſſe modò friguſ, quod tamen falſum eſt; tunc enim ſequitur calor & quidem cum impetu, quando rigor deſiit. Probabilior ergo & verior eſt ſententiã eorum, qui ſtatuunt Rigoriſ proximam & immediatã cauſã prohibitum & impeditum caloriſ & ſpirituſ in partes exteriores influxum, & quidem non ita ſimplicem, alioquin omnem refrigerationem corporiſ ſequeretur Rigor, ſed talem cui facilis denegatur ſolutio. Probant autem hunc impeditum caloriſ influxum, 1. ſenſuſ, ut

pote qui partes exteriores frigidiores, interiores validiores ju-
sto esse docet. 2. Cordis ob sanguinem ibidem coacervatum,
angustia & compressio. 3. Effectus. Quod calor tandem
magna copia erumpat, Cor & partes vicina à compressione
illa liberentur & tandem Rigor, concessio scilicet sanguini &
spiritibus libero in exteriores partes influxu, cesset.

Causa autem quæ influxum hunc prohibere possunt,
sunt vel Internæ, vel Externæ. Internæ sunt humores excre-
mentitii, vapores crassi & flatus. Possunt autem hæ causæ
quatuor modis hunc impedire influxum. 1. sanguinem refri-
gerando & eum ut ad motum ineptus sit, cogendo. 2. sangui-
nem simplici commixtione incrassando. 3. Valvulas omnino
obstruendo. 4. Venas extremas implendo & constringendo.
Externæ possunt esse quæcunque frigida corpus nostrum in-
vadentia: ut Aqua & Aer frigidus, ad quas causas externas
quoque metus & terror refertur. Illa rigorem excitant par-
tes exteriores refrigerando & constringendo, unde sanguis
non modo condensatur & ad fluxum ineptus redditur, verum
etiam compressione vasorum ad interiores partes repellitur.
Hæc quatenus spiritus conturbant & ab exterioribus ad inter-
iores partes revocant. Notandum tamen, nos hic verum in-
telligere rigorem & non aliqualem tantummodo corporis
concussionem & retractionem, qualis à scintilla, Igne candente
& Aqua fervente fieri solet. *N. Sacheri Instit. h. 2. p. 202.*

III.

*Cibus deterior ab agro avidè petitus, ipse
non planè denegandus.*

Febriticantibus non raro accidit, ut cibum quamvis deterio-
r sit, nimis appetant, qui tamen ab invidis & morosis me-
dicis planè prohibetur, unde interdum fit, ut ægri, eo denegato,
in extrema conjiciantur pericula & contra, eo concessio, in pri-
stinam

sanam restituantur sanitatem. Ex pluribus notum est Exemplum de quodam Saxone, qui cum in Italia febre quadam laboraret, avidè petasonem appetiit, quo accepto à febre sua liberatus est. Quapropter Hippocr. 2. aphor. 38. dixit: *Paulò deterior cibus, suavior tamen, meliori quidem sed insuaviori preferendus.* Rationem addit Galenus in comm. quia ventriculus ea, quæ cum voluptate sumuntur, avidius amplectitur & propterea facilius concoquit. Unde illud Avicenna profluit; *Quod sapit, nutrit.* Ventriculus enim, quando cibum ita avidè apprehendit, facilius eum concoquit, pravum nimirum in isto separando ac cum reliquo vitiosæ materiæ per alvum excernendo. Unde deficiente materiâ morbo fomitem præbente, affectus ipse haud difficulter tollitur, ægerque pristinas citius vires recuperat. Non raro quoque fit, ut is cibus peculiari vi morbo adverteretur & ita illius vires infringat, quamvis ea virtus & ægrum & medicum lateat, nondum enim omnium rerum vires perspectas habemus. Cum contrà cibus, quamvis bonus, à quo si quis abhorreat, ructus, inflationem, nauseam, vomitum &c. concitet. Non itaque inconsultum fore putamus, si ægro aliquid de tali cibo in chronicis præsertim morbis, si antè illo sæpius uti consueverit & exactæ diætæ pertæsus fuerit, concedatur. Verum non talem intelligimus cibum, qui exhibitus sensibilem afferre noxam ac ægrum in summum præcipitare possit periculum, sed ut vult Hippocr. d. I. paulò deteriorem. unde etiam idem 6. Epid. & lib. d. affect. cibos, potus & obsonia, quæcunque ægri concupiscunt, si modo damnum non afferant, exhibere jubet. *1. Disp. de Bantonia Gerdy. Vol. III. f. 54. p. 294. Senect. l. 2. d. Febr. c. 22. p. 215. c. d. Conf. D. d. c. 14. p. 294.*

IV.

Doloris causa continui tantum solutio.

Doloris causam vulgò statuunt & alterationem & continui solutionem, probantque id ipsum sequentibus rationibus. 1. quia alteratio æquè repente & violenter ac continui solutio partem sensilem alterare & violare potest, unde alium
dolo

dolorem à frigore & calore nimio, alium à solutione unitatis sentimus, quod videre licet tempore hyberno, ubi dolor circa unguium radicem à nivis aut glaciæ contactu refrigeratis & iterum subito calefactis manibus, oritur. 2. quia proprium tactus objectum excedens & immoderatum dolorem inferre valet. 3. Tactus organi naturalis constitutio non solum in unitate sed & in legitima temperie consistit. 4. ratione contrarietatis, alteratio quippe conveniens voluptatem E. inconveniens & nimia dolorem causatur. 5. quia doloris curatio non solum per agglutinantia sed & alterantia perficitur. Quidam neq; ab his solum fieri putant dolorem sed & alia addunt, Videmus enim, dicunt, nervum detectum à levissimo etiam minimoque contactu corpusculi cuiusdam dolorem sentire, idem in recenti vulneris carne videmus, quæ si leviter capillo tangatur, acriter dolet, itemque pupilla, si gossypio tangatur. Odor quoque gravis, qualis ex carbonibus fossilibus, fecæ cerevisiæ recentis & aliis spirat, eandem obtinet vim. Nonnulli & quidem recentiores violentam & repentinam qualitatum tactivarum mutationem doloris causam esse proximam, autumant. Nos omissis his opinionibus solâ continui solutionem pro genuina & proxima doloris agnoscimus causa, persuasi ratione & experientia. *Ratio:* Quia unius effectus una tantum proxima & immediata est causa, ad quam omnes reliquæ quæcunque dolorem excitare aptæ natæ sunt, referri possunt. *Experientia* docet, Quod, ubicunque dolor est, ibi etiam sit continui solutio, & contrâ. Nullum itaque objectum sive alterando sive quocunque modo agendo dolorem excitare valet nisi continuum solvat. Quæ continui solutio quamvis non manifesta semper sed ut plurimum obscura sit. Ex quibus responsio ad rationes superius allatas facile apparet, applicationem in iplo videbimus conflictu.

V.
Caput purgantia male à cæna exhibentur.

Maxima vulgi pars non solum, sed & non pauci inveniuntur

rum Medici, qui medicamenta ad purgandum caput ordinata
vel mox ante vel post coenam assumi, satius esse putent, se-
quentibus rationibus persuasi. 1. quia hoc modo eorum vis
& facultas cum cibi vaporibus simul ad caput elevatur, indeq;
humores excrementitii in capite contenti fortius & citius in
ventriculum trahuntur. 2. quia admistis alimentis aegri pala-
to consulitur, non enim sapor ipsorum ingratus ita facile per-
cipitur. 3. vis medicamentorum aliquantum obtunditur,
ipsorumque impetus, quem aegre ferre solent aegri, aliquo mo-
do infringitur. Nituntur quoque auctoritate *Galenii* qui l. 13.
M. M. c. 15. & lib. 5. d. *tuend. sanis*. c. 9. brassicam, marinam,
Chnicum & Mercurialem cum cibo ad alvum laxandam exhi-
bet. Verum nec rationes allatae, nec auctoritas adducta nos
ad hanc sententiam amplectendam movent. Purgantium
enim, si ea cum cibo assumantur & permisceantur. 1. vis ob-
tunditur, & a cibo obruitur, ita, ut ad operandum minus apta
sint. 2. Coctio valde turbatur & cibus corrumpitur; natura
enim pharmaco purgante irritata humores excrementitii co-
piose affluunt, & cum cibis miscentur, unde 3. fit, ut nondum
concoctus in venas, epar, totumque corpus trahatur atque
hinc obstructions, & alii morbi excitentur. Arbitramur itaq;
tempus ad assumenda pharmaca aptissimum matutinum esse,
utpote quo ventriculus facta scilicet concoctione a cibo liber
est & natura medicamentum remotis obstaculis facilius in-
actum deducere valet. Rationes allatas quod attinet. Re-
spondemus ad 1. Illius sententiae sectatores niti falsa hypothe-
si, quod nimirum humores in capite contenti recta per fauces
in ventriculum beneficio purgantium rapiantur. Si ita esset,
perciperentur humores noxii sapore & facilius fereatu per os
quam per alvum evacuantur. Cum tamen tironi etiam
medicinae, humores vi purgantium per venas ad intestina &
ventriculum deduci, notum sit, ad 2. Non propterea aegri pa-
lato inservire licet, ut plus noxae, quam commodi in agrum
transferatur, cum alii dentur modi, quibus ingratus purganti-
um sapor occultari possit absque vitium ipsorum oppressione.

B

ad 3.

ad 3. Non modò ipsarum vis obtunditur; sed penitus, quò minus suas operationes perficere queant, obruitur, nec ipsorum impetus ita metuendus, cum plurima purgantia hodiè ita temperari & corrigi queant, ut absque ullo impetu in corpore nostro operentur. Si autem sententiæ hujus defensores non electivè purgantia, sed tantùm lenientia intelligant, de quibus autoritas adducta valet, non videmus quomodo ea, quæ valentiori purgandi vi carent, primas saltem vias abstergunt & cum alvi excrementis simul detruduntur; crassos & viscidos in capite contentos humores evacuare valeant! Nec nobis autoritas deficit, non modò enim recentiores ut *Renodeus* lib. 2. f. 4. *Septalius* lib. 6. *animadv.* th. 15. *Sennert.* lib. 5. p. 2. f. 1. c. 9. *Instit.* & alii sed & veteres ut *Hipp.* 2. d. *nat. vi&e.* *Paul. Aginet.* l. 7. c. 6. *Avicenn. fen.* 4. l. 1. *doltr.* 5. c. 5. & ipse quem adduxerunt, *Galenus* nobiscum consentit. *V. Gabelschv. cent. in abt. 6. p. 12.*

l. 1. Med. Pr. p. 1. c. 5. q. 2.

SOLI DEO

GLORIA.

COROLLARIA.

1. **H**umorum Corporis Humani Natura non solum primis Elementorum Qualitatibus est definienda.
2. Humores in corpore venenorum Naturam induere possunt.
3. Seminium contagi potest & sine putredine generari & licet cum putredine generetur, tamen putredo per se & quatenus talis ejus causa Efficiens proxima non est.
4. Venenati Humores frequentissimè in corpore nostro generantur materia siue alimenti ratione. Cum enim in
singul-

in singulis coctionibus nova mitiones fiant neq. forma
una sublata omnes subordinata pereant neq. in quali-
bet rei mutatione & corruptione fiat resolutio ad ma-
teriam primam, verum quando aliquid corrumpitur
forma tantum & determinatum illius forma qua cor-
rumpi dicitur, temperamentum seu subjectum cum
suis accidentibus pereat, alia vero forma subordinata
cum propriis quoq. suis accidentibus integra manere
possint, accidit ut saepe aliqua forma manifestetur &
se se exserere incipiat, qua antea latebat. Et quod
Hipp. l. d. prae. Medicin. de duracione & potentis humo-
rum scribit, id etiam de venenorum Natura hic ve-
rum est.

5. Aër per se non putrescit.
6. Venasectio in cura Pestis non est necessaria.
7. Spiritu Virioli tutissime uti licet in febribus.

MOLLENBROCCÉ, artis Medicæ Clarissime DOCTOR,
augustæ Cathedræ dum te committere cerno,
Ingenii vires, & promptum sidere fausto
egregium specimen doctrinæ tradere, jure
acclamo, FOELICITER! una sist tibi porro
Hesperidum lapidos fructus decerpere in hortis
cura per augustam portam, virtutis, honoris
sic pertinges ad ædem, sic gens sera loquetur,
æternoque tuum sacrabit nomen honori.

*Conatus tuos egregios Cl. MOLLENBROCCI
laudat, divinæq. benedictioni commendat*

**Guernerus Rolfinck Phil. Med. D.
Pr. & Chim. P.P. Facult. Senior, Me-
dicus Ducalis Saxonicus.**

Imema-

Temata quae doctae profers Hoffmannae cathedrae,
ingeniis hinc subtili digna videntur.
Si porro perges medicas perquirere scrupos,
dulciora praestabis tandem Salanus Apollo
praemia, teq. virus elaris sociabis in orbe,
quod ex animo vovet

Gotthfr. Mæbius D. P. P. Med.

Elect. Brand. & Adm. Archi-

Episc. Magdeb. Fac. Med. h. t.

Decanus.

Delectent alios funesta Martis

Bella, divitiarum placere possint,

Gemmas atque alii colant nitentes,

Nomen alteriusve dente iniquo

Rodant. Tunc coluisse Friderice

Naturam assiduo labore operata

Mentem laetificas, parās celebre

Nomen inde tibi, decus perennans.

Philias evenerat ex ed.

Augustus Wessmann.

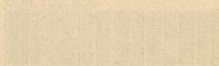
Guernicus Rolfhuck Phil. Med. D.

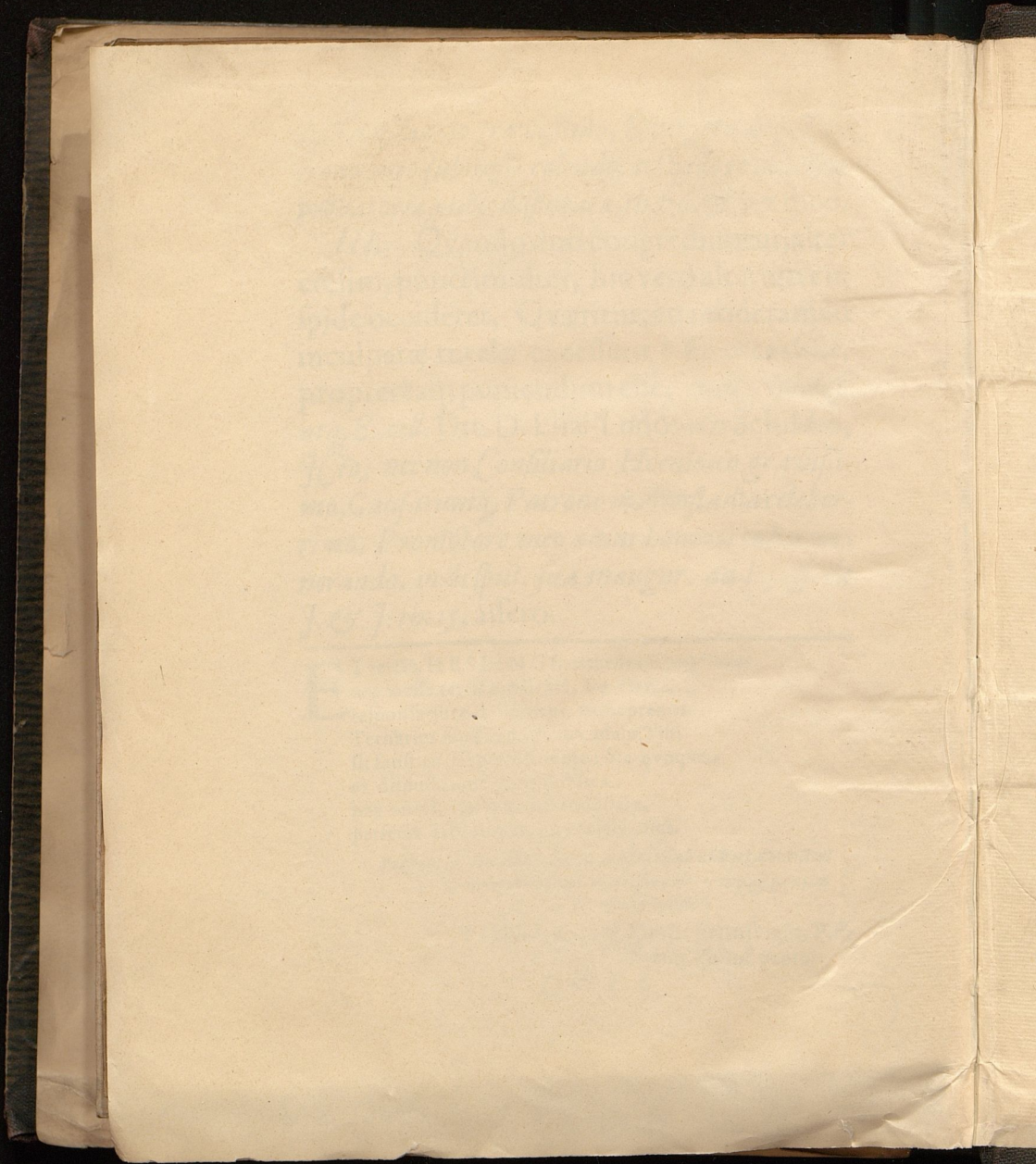
P. & Chir. P. Facult. Senior Me

dicus P. Hallis Saxonicus

Invenit

ULB Halle

ULB Halle

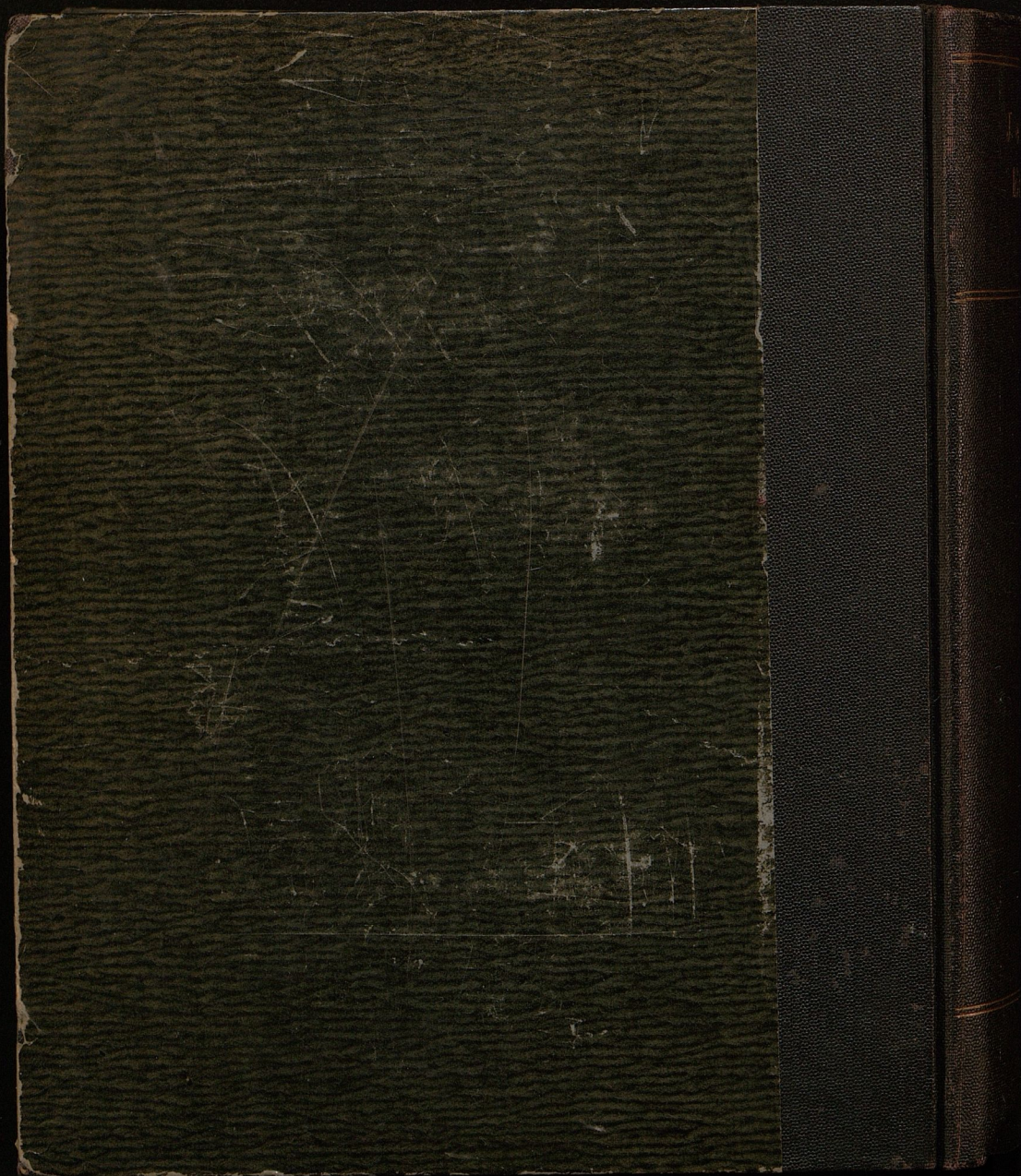
3

005 132 606

V017

Volente Archiepiscopo Maximo

7650

17

POSITIONUM MEDICARUM PENTAS.

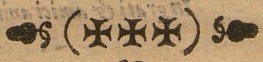
Quam
**Consensu & Autoritate Gra-
tiosissimi Medicorum Collegii,**

PRÆSIDE
**VALENTINO ANDREA MÖLLEN-
BROCCIO ERFFURTENSI ME-
DICINÆ DOCTORE,**

Publicæ disquisitioni subijcitur
**FRIDERICUS HOFFMANNUS
HAL-SAXO PHILIATER.**

Ad diem 24. Octobr.

Horis matutinis & loco consueto.

IMPRESSE
F E N Æ
Imprimebat **CHRISTIANUS LAURENTIUS
KEMPFIIUS.**
ANNO
M. DC. L.

